mens, supo 2 grioviai – vienas (ilgesnis) iš R, kitas iš P pusės. Iš Š, ŠV ir V pilkapio sampilą ribojo 4 mažesnės ovalios ar pailgos duobės. R griovys buvo 10 m ilgio, nuo 0,7 iki 1,6 m pločio. P griovelis – 4,4 m ilgio ir iki 1,1 m pločio. Duobės nuo 1,3x1 iki 3,4x1,4 m skersmens. Duobės ir grioviai pjūvyje netaisyklingo puslankio formos ir siekia nuo 68 (Š duobė) iki 116 cm (R griovys) gylį nuo aukščiausio pilkapio sampilo taško. Jų užpildas – tamsiai pilkas peleningas ar degėsingas smėlis. ŠR duobutės bei P griovelio užpilduose, viršutinėje jų dalyje, aptikta po 2 nedidelius (vidutinis skersmuo 18–20 cm) akmenis.

Pagal sandarą, formą bei radinius tyrinėti pilkapiai datuojami vidurinio geležies amžiaus pabaiga (?) – vėlyvuoju geležies amžiumi.

Archeologinių tyrinėjimų metu pilkapyne buvo vizualiai iššvalgyti visi pilkapiai. Suskaičiuota, kad pilkapyne net 22 pilkapiai iškasinėti duobėmis, iš jų aštuoniuose duobės eroduojančiais kraštais.

AŽUŠILĖ BARROW CEMETERY

In 2004 in the Ažušilė barrow cemetery 2 barrows disturbed during forest planting and quadrate line ploughing works were investigated. The barrow No. 8 had a mound made of yellow sand 6–6.5 m in diameter. It was surrounded by 6 pits of different form and size. At the bottom of the barrow there was a cremation containing burned iron items: two spearheads, a knife and a buckle. In the plough zone layer more items coming from disturbed burials (an awl and a buckle pin) were found. The barrow No. 9 used to have a mound of 7–7.5 m in diameter, but it was completely destroyed during ploughing and forest planning works. The barrow was surrounded by 2 ditches and 4 pits. The burials were not found; they must have been destroyed. In the plough zone layer the following iron items from the destroyed burials were found: a spearhead, a spearhead blade tip, a knife and an awl. According to the structure, form and burial items the barrows are datable to the 8th–11th century.

KURKLIŲ ŠILO PILKAPYNAS

Eugenijus BUTĖNAS

2004 m. buvo tęsiami archeologiniai tyrinėjimai Kurklių Šilo pilkapyne (A 1413) (Anykščių r.), pradėti 1998 m. (žr. *ATL 1998 ir 1999 metais*, V., 2000, p. 164–166; *ATL 2000 metais*, V., 2002, p. 60–63; *ATL 2001 metais*, V., 2002, p. 86–87; *ATL 2002 metais*, V., 2005, p. 57–59; *ATL 2003 metais*, V., 2005, p. 83–84). 2004 m. ištirti du pilkapiai (bendras ištirtas plotas 344 m^2). Kaip ir kitus tyrinėtus šio pilkapyno pilkapius juos žalojo miško kvartalinė linija, priešgaisrinis arimas. Tirti pilkapiai buvo R bei ŠR pilkapyno dalyje.

Pilkapis 11(41) nutolęs 159 m į R nuo keliuko (keliukas jungia Ažušilės kaimą su plentu Kaunas–Utena) ir miško kvartalinės linijos susikirtimo bei 32 m į V nuo 1998 m. ištirto pilkapio 1(37). Pilkapio sampilo būta suploto pusrutulio formos, kiek nuolaidesne P dalimi, apie 0,8 m aukščio ir apie 16 m skersmens. Aplink pilkapio sampilo pagrindą buvo žymu jį juosusio užslinkusio griovio liekanos. Tyrinėtas 16x17 m dydžio plotas. Pilkapio sampilo pakraščiai buvo apjuosti gerai išlikusiu vientisu grioviu, kuris kiek blogiau išsiskyrė PR dalyje dėl čia augusių medžių šaknų raizgalynės. Griovys kiek ištęstas Š–P krypti-

mi. Jis buvo 0,8–1,1 m pločio. Išsėmus griovio užpildą paaiškėjo, kad jis užapvalintu dugnu, kuris pasiektas 1,2–1,75 m gylyje nuo sampilo viršaus. Griovio užpildą sudarė tamsiai pilkos spalvos žemė su pavieniais degėsiukais.

Pilkapio pagrindą sudarė tamsiai pilkos spalvos žemė – smėlis su angliukų priemaiša. Pagrindo storis 18–32 cm. Po juo atsidengė švarus tamsiai geltonas smėlis – įžemis.

Baigus tyrinėjimus paaiškėjo tikslūs pilkapio matmenys. Tirtas pilkapis nebuvo aukštas, sampilas nuo pagrindo – pirminio žemės paviršiaus – centre siekė 0,65–0,75 m, o skersmuo – apie 13 m Š–P kryptimi ir apie 9 m R–V kryptimi (neskaičiuojant griovio pločio). Pilkapio sampilas skersiniame pjūvyje suploto pusrutulio formos, nuolaidesnė P dalimi. Pilkapyje kapų ar pavienių dirbinių neaptikta.

Pagal ištirto pilkapio 11(41) konstrukciją jį reikėtų datuoti VIII–X a. ir priskirti Rytų Lietuvos pilkapių kultūrai.

Pilkapis 12(106) buvo nutolęs 10 m į P nuo miško kvartalinės linijos ir minėto keliuko susikirtimo ir 200 m į ŠR nuo 2002 m. ištirto spėjamo pilkapio 8(24). Pilkapio sampilas buvo pusrutulio formos, 1,25 m aukščio nuo pagrindo ir apie 6 m skersmens. Ištyrus paaiškėjo, kad tai ne pilkapis, o kalvelė, suformuota vykdant priešgaisrinį arimą.

KURKLIŲ ŠILAS BARROW CEMETERY

In 2004 the archaeological excavations of the Kurklių Šilas barrow cemetery (in Anykščiai district) were continued. In 2004 two barrows were investigated (an area of 344 m^2 in total). The barrow No. 11 (41) was 0.65–0.75 m high and had 13x9 m in diameter. It was surrounded by an unbroken ditch. Neither burials, nor loose artefacts were found in the barrow. According to the construction the barrow is datable to the 8th–10th century and should be attributed to the Eastern Lithuanian Barrow Culture. Excavations of the barrow No. 12 (106) revealed that this was not a barrow, but a mound formed during fire prevention earthworks.

BALTADVARIO PILKAPYNAS

Bronius DAKANIS

2003 ir 2004 m., vadovaujantis KVAD ardomų archeologinių vietų ištyrimo programomis, tyrinėtas Baltadvario pilkapyno (A 894P, Molėtų r.) pilkapis 8, kurio P pusę ardė nuolat atnaujinama miško kvartalinė-priešgaisrinė linija. Prieš pradedant pilkapio tyrimus nukirsti ant jo gausiai augę medžiai ir krūmai, panaudojant diferencinį GPS ir lazerinį tacheometrą atlikti tikslūs pilkapio, jo elementų ir aplinkos matavimai. Pilkapis buvo apie 25 m skersmens ir 1,5 m aukščio. Jo vietoje ištirtas 588 m^2 plotas. Tiriant paaiškėjo, jog šio didžiulio pilkapio konstrukcija buvo sudėtinga. Išsiskyrė degėsingas pagrindas, duobės, didelių akmenų vainikas ir mažesnių akmenų grindiniai, sampilas, piltas dviem etapais, ir jį juosiantis griovys bei dvi skirtingo dydžio griautinių kapų duobės po pagrindu. Kapo kontūrai švariame smėlyje šiek tiek išryškėjo ir aptikti tik rudenį, kai jo sluoksniai prisigėrė drėgmės. Tiriant pilkapio P pusę vasarą, kapo duobės kontūrų įžemyje – smėlyje po pagrindu nepastebėta.

Pilkapio pagrindas – smėlis su degėsiais – buvo apie 10 cm storio, 14 m skersmens ir ėjo